

Catàleg dels ortòpters del Parc Natural de Capçaleres del Ter i del Freser

ICHN
Delegació de
la Garrotxa i el Ripollès
Institució Catalana d'Història Natural
Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Data d'actualització

15/09/2025

Oliver, X. & Matheu, E. 2025. Catàleg dels ortòpters del Parc Natural de Capçaleres del Ter i del Freser. Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural. Inèdit.

Autors: XAVIER OLIVER i ELOÏSA MATHEU delegació de la Garrotxa i del Ripollès de la Institució Catalana d'Història Natural

Fotografies: XAVIER OLIVER. Figura portada: Exemplar de *Estethophyma grossum*.

Primera edició: 2018

Segona edició: 2019

Tercera edició: 2020

Quarta edició: 15 de setembre de 2025.

Col·laboradors: Josep Maria Olmo, Martí Oliver, Jordi Artola, Jordi Esquerda, David Vilasís i Fran Trabalon.

ÍNDEX

1. Introducció	3
2. Dades generals	3
3. Catàleg	3
4. Referències	5

Catàleg dels ortòpters del Parc Natural de Capçaleres del Ter i del Freser

1. Introducció

Es presenta una llista sintètica dels tàxons d'ortòpters localitzats en l'àmbit del Parc Natural de Capçaleres del Ter i del Freser en base a les referències existents fins a finals de 2025, i molt especialment els observats en el transcurs de tres projectes de recerca sobre aquest grup d'insectes, un sobre caracterització de les comunitats d'ortòpters dels hàbitats de Catalunya al Ripollès i la Garrotxa, un altre sobre gestió de pastures i biodiversitat, amb el suport d'Apatura Iris S.L. i finalment amb un altre projecte sobre seguiment de les comunitats d'ortòpters per a la valoració de l'estat de conservació de diferents hàbitats de prat del Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser encarregat pel Parc Natural l'any 2025.

El catàleg s'ha elaborat a partir d'una base de dades de 22.621 citacions a l'àmbit protegit registrades la majoria entre els anys 2005 i 2025 (Oliver, 2017; 2018; 2019; 2020). Malgrat la quantitat de registres encara manca prospectar molts sectors de l'espai d'una manera intensa per poder disposar de les dades suficients per poder completar el catàleg i caracteritzar les espècies al Parc Natural.

2. Dades generals

En l'actualitat el catàleg d'ortòpters del parc natural compta amb 52 tàxons, 17 pertanyents al subordre *Ensifera*, i 35 al subordre *Caelifera*.

La llista recull a més de les espècies presents alguns tàxon citats però no confirmats, i tàxon citats fora de l'àmbit del Parc Natural però no trobats a dins. En total 32 ensífers dels quals 17 són presents confirmats, i 42 caelífers dels quals 35 han estat confirmats dins l'àmbit del Parc Natural.

El catàleg es recull en la Taula 1.

3. Catàleg

S'esmenten per subordres i dins de cada per ordre alfabètic del nom científic les espècies citades a l'àmbit del parc natural (tipografia normal), i les espècies amb citacions a prop de l'espai o amb citacions que segons la informació disponible podrien ser a dins o a fora (amb tipografia en gris).

Per a cadascuna de les espècies s'esmenta en columnes:

PRESENCIA (Pr.): presents, fora del parc natural o de possible cita dins l'àmbit protegit.

FREQÜÈNCIA (Fr.): la dificultat d'observació al territori, des de cc si es pot observar molt fàcilment fins a rrr si és molt difícil d'observar (existeixen menys de 4 citacions a l'espai protegit).

ABUNDÀNCIA (Ab.): en quant al número d'exemplars observats, **ma** (molt abundant) si cada observació és de desenes a centenars d'exemplars, **a** (abundant) al voltant d'una desena, **pa** (poc abundant) de 2 a 5 exemplars i **mpa** (molt poc abundant) en el cas d'un exemplar.

SECTOR: es diferencia entre la vall de Ribes (VR) i la vall de Camprodon (VC).

HÀBITAT: grans tipus d'hàbitats on s'ha observat.

ALTITUD: altitud mínima i màxima en les quals s'ha observat (en paréntesi altituds excepcionals).

Tàxons	Pr.	Fr.	Ab.	Hàbitat	Altitud	Sector
Subordre ENSIFERA						
<i>Acheta domesticus</i>	FORA PN		mpa	Edificació	Fins a 1500 m	VC, VR
<i>Antaxius chopardi</i>	Present	rr	mpa	Matollar, rocam, vorada de bosc	1100-1960 m	VC, VR
<i>Antaxius hispanicus</i>	Present	c	pa	Matollar, rocam, vorada de bosc	1100-2450 m	VC, VR
<i>Arachnocephalus vestitus</i>	Fora PN	rrr	mpa	Matollar i bosc	980 m	VC
<i>Barbitistes fischeri</i>	Possible cita	rrr	mpa	Matollar i arbust	Fins a 1275 m	VR
<i>Barbitistes serricauda</i>	Present	rrr	mpa	Matollar i bardissa	1500 m	VR
<i>Conocephalus discolor</i>	Fora PN	rrr	mpa	Prat i matollar humit o de ribera	Fins a 1300 m	VR
<i>Decticus verrucivorus</i>	Present	r	mpa	Prat humit	1200-2350 m	VC, VR
<i>Dolichopoda linderi</i>	Fora PN	rr	mpa	Cavitat, edificació humida, cingle	Fins a 1180 m	VC
<i>Epiphigge epiphigge cunii</i>	Present	cc	mpa	Prat emmatat	1100-1680 m	VC, VR
<i>Eugrylloides pipiens</i>	Fora PN	rrr	mpa	Prat rocallós sec	Fins a 1200 m	VC, VR
<i>Gryllus bimaculatus</i>	Fora PN	rrr	mpa	Ambient rocallós sec	980 m	VC
<i>Gryllus campestris</i>	Present	cc	a	Prat i matollar	Fins a 1543 m	VC, VR
<i>Leptophyes punctatissima</i>	Present	rr	mpa	Matollar i prat humit	Fins a 1600 m	VC, VR
<i>Meconema thalassinum</i>	Present	rrr	mpa	Bosc humit	Fins a 1235 m	VR
<i>Metrioptera (Bicolorana) bicolor</i>	Present	c	mpa	Prat humits herbosos	1100-1625 m	VC, VR
<i>Metrioptera saussuriana</i>	Present	r	mpa	Prat amb matolls	1100-1920 m	VC, VR
<i>Nemobius sylvestris</i>	Present	cc	a	Bosc, fullaraca, matoll i prat humit	1100-1350 m	VC, VR
<i>Oecanthus pellucens</i>	Fora PN	rrr	mpa	Prat sec	Fins a 1100 m	VR
<i>Petaloptila aliena</i>	Fora PN	rrr	mpa	Cova, bauma, rocam i llenya	Fins a 1100 m	VR
<i>Phaneroptera falcata</i>	Dubte	rrr	mpa	Prat i vorada de bosc	1100-1600 m	VC
<i>Pholidoptera griseoptera</i>	Present	r	mpa	Clariana i vorada de bosc humit	1100-1400 m	VC, VR
<i>Platycleis albopunctata</i>	Present	cc	pa	Prat i matollar	1100-2010 m	VC, VR
<i>Platycleis tessellata</i>	Fora PN	rrr	mpa	Prat	Fins a 1350 m	VR
<i>Pteronemobius lineolatus</i>	Possible cita al PN	rrr	mpa	Bosc i llera de ribera	1275 m	VC
<i>Ruspolia nitidula</i>	Fora PN	rrr	mpa	Prat	Fins a 1100	VC
<i>Steropleurus catalaunicus</i>	Present	rrr	mpa	Matolls en prat	Fins a 1500 m	VC,
<i>Tartarogryllus bordigalensis</i>	Fora PN	rrr	mpa	Camp i prat humit	Fins a 980 m	VC
<i>Tettigonia cantans</i>	Present	ccc	a	Prat, bardissa i cardassar	Fins a 1890 m	VC, VR
<i>Tettigonia viridissima</i>	Present	cc	pa	Prat, matollar i bosc	Fins a 1700 m	VC, VR
<i>Tylopsis liliifolia</i>	Fora PN	rrr	mpa	Prat molt sec	Fins 1200 m	VC
<i>Uromenus rugosicollis</i>	Present	rrr	mpa	Bardissa	1580 m	VC
Subordre CAELIFERA						
<i>Acrida hungarica mediterranea</i>	Fora PN	r	mpa	Herbassar	910 m	VC
<i>Anacridium aegyptiacum</i>	Fora PN	rrr	mpa	Arbre i arbust i conreu	980 m	VC
<i>Arcyptera fusca</i>	Present	rr	mpa	Prat i herbassar humit	1100-1350	VC
<i>Calliptamus barbarus</i>	Present	rrr	pa	Prat i rocam assolellat	Fins a 1420 m	VC
<i>Chorthippus apricarius apricarius</i>	Present	ccc	ma	Prat, herbassar i matollar	1100-2350 m	VC, VR
<i>Chorthippus biguttulus biguttulus</i>	Present	r	pa	Prat i matollar mesòfil	1100-1580 m	VC, VR
<i>Chorthippus brunneus</i>	Present	c	pa	Prat i matollar mesòfil	1100-1500 m	VC, VR
<i>Chorthippus dorsatus dorsatus</i>	Present	cc	ma	Prat mesòfils	1100-1700 m	VC, VR
<i>Chorthippus mollis</i>	Fora PN	rrr	mpa	Prat mesòfils	1100 m	VR
<i>Chorthippus montanus</i>	Dubte	rrr	mpa	Jonquera, prat xop	1500-1600 m	VC

Tàxons	Pr.	Fr.	Ab.	Hàbitat	Altitud	Sector
<i>Chorthippus parallelus</i>	Present	cc	ma	Prat humit	1100-1900 m	VC, VR
<i>Chorthippus saulcyi moralesi</i>	Dubte	rrr	mpa?	Prat i rocam	2000-2300 m	VR, VC
<i>Chorthippus saulcyi saulcyi</i>	Present	cc	ma	Prat i matollar	1100-1640 m	VC, VR
<i>Chorthippus vagans</i>	Present	c	mpa	Prat i matollar	1100-1680 m	VC, VR
<i>Cophopodisma pyrenaica</i>	Present	c	a	Prat humit fred i rocam	1750-2850 m	VC, VR
<i>Euthystira brachyptera</i>	Fora PN	rrr	mpa	Prat, mullera, vora de torrent i bosc	1100-1600 m	VR
<i>Gomphoceridius brevipennis</i>	Present	cc	ma	Prat, mollera, torrent i rocam	1800-2500 m	VC, VR
<i>Gomphocerus sibiricus</i>	Present	rr	mpa	Prat i matollar sec	2000-2550 m	VC, VR
<i>Locusta migratoria</i>	Present	rr	a	Prat assolellat	2000-2500 m	VC, VR
<i>Mecostethus parapleurus</i>	Present	c	ma	Prat humit	1100-1725 m	VC, VR
<i>Myrmeleotettix maculatus</i>	Present	rrr	mpa	Prat assolellat clar	1100-2000	VR, VC
<i>Oedipoda caerulea</i>	Present	cc	a	Tartera i prat denudat assolellat	1100-2015 m	VC, VR
<i>Oedipoda coerulea</i>	Present	rrr	mpa	Tartera	1500 m	VC
<i>Oedipoda fuscocincta</i>	Present	rrr	mpa	Tartera i prat denudat assolellat	Fins a 1960 m	VR, VC
<i>Oedipoda germanica</i>	Present	rrr	mpa	Tartera i prat denudat assolellat	2000 m	VR
<i>Omocestus antigai</i>	Present	rr	pa	Prat sec i landa baixa	2500 m	VC, VR
<i>Omocestus haemorrhoidalis</i>	Present	cc	a	Prat	1100-1910 m	VC, VR
<i>Omocestus rufipes</i>	Present	r	mpa	Prat i matollars	1100-1600 (2357) m	VC, VR
<i>Omocestus viridulus</i>	Present	rrr	mpa	Prat humit	1350-2200 m	VC, VR
<i>Paracaloptenus bolivari</i>	Present	rrr	mpa	Prat i rocams assolellats	(2375) m	VC
<i>Paracinema tricolor</i>	Fora PN	rrr	mpa	Jonqueres, riberes, prats humit	980 m	VC
<i>Paratettix meridionalis</i>	Fora PN	rrr	mpa	Prat i herbassar humit	1050 m	VC
<i>Podisma pedestris</i>	Present	rrr	mpa	Matollar de neret i de ginebró	1400-2000 m	VC, VR
<i>Psophus stridulus</i>	Present	r	pa	Prat poc dens i denudat	Fins a 2425 m	VC, VR
<i>Stauroderus scalaris</i>	Present	cc	ma	Prat i matollar mesòfil	1100-1700 m	VC, VR
<i>Stenobothrus lineatus</i>	Present	cc	a	Prat	1100-1800 m	VC, VR
<i>Stenobothrus nigromaculatus</i>	Present	cc	a	Prat	1300-2410 m	VC, VR
<i>Stenobothrus stigmaticus</i>	Present	rrr	mpa	Prat i matollar obert	1100-2700 m	VR, VC
<i>Stethophyma grossum</i>	Present	r	a	Jonquera, mullera i estany	1200-1890 m	VC, VR
<i>Tetrix depressa</i>	Present	rrr	mpa	Prat humit	Fins a 1600 m	VC
<i>Tetrix mutans</i>	Present	rrr	mpa	Prat humit	Fins a 1400 m	VC
<i>Tetrix subulata</i>	Present	rrr	mpa	Prat i herbassar humit	Fins a 1600 m	VC, VR
<i>Terix undulata</i>	Present	rrr	mpa	Prat i herbassar humit	Fins a 1600 m	VC, VR

4. Referències

- Bolívar, I. 1898.** Catálogo sinóptico de los ortópteros de la fauna ibérica (3a parte). *Annals Sci. nat.*, 5 (1-2-3): 1-48.
- Clemente, M.E., García, M.D. & Presa, J.J. 1990a.** Nuevos datos sobre los Acridoidea (Insecta: Orthoptera) del Pirineo y Prepirineo Catalano-Aragonés. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 58 (Sec. Zool., 8): 37-44.
- Clemente, M.E., García, M.D. & Presa, J.J. 1990b.** Los Gomphocerinae de la península Ibérica: *Omocestus* Bolívar, 1878 (Insecta, Orthoptera, Caelifera). *Graellsia*, 46: 191-246.
- Gangwerw, S.K.; García de Viedma, M. & Illorente, V. 1985.** Libro Rojo de los ortópteros ibéricos. ICONA. Monografías 41. Madrid.
- Lluçà-Pomares, D. 2002.** Revisión de los ortópteros (Insecta: Orthoptera) de Cataluña (España).; *Monografías S.E.A.*, 7: 226pp.
- Navás, L. 1926.** Mis Excursiones Científicas en 1926.; *Rev. R. Acad. Cienc. Exact. Fis. Quím. Nat. Zaragoza*, (1) 10: 1-124.
- Oliver, X. 2018; 2019; 2020.** Catàleg d'ortòpters del Parc Natural de Capçaleres del Ter i del Freser. Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural.

- Oliver, X. 2017; 2018; 2019; 2020.** Base de dades de citacions d'ortòpters del Ripollès i la Garrotxa. Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural.
- Olmo-Vidal, J.M. 2002.** *Ortòpters de Catalunya*. Generalitat de Catalunya.
- Olmo-Vidal, J.M. 2006.** *Atles dels Ortòpters de Catalunya i llibre vermell*. Llagostes, saltamartins, grills i someretes. Generalitat de Catalunya.
- Serra, A. 2019.** Mòdul Artròpodes. Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya. Generalitat de Catalunya i Universitat de Barcelona. <http://biodiver.bio.ub.es/biocat/homepage.html>

ICHN

Delegació de
la Garrotxa i el Ripollès
Institució Catalana d'Història Natural

Amb el suport de

Parc Natural
de les Capçaleres
del Ter i del Freser

Generalitat
de Catalunya